

Canoanele Sfântului Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
1 Vasile cel Mare	TAINILE ERETICILOR ȘI SCHISMATICILOR. SUCCESIUNEA APOSTOLICĂ	<p>În privința întrebării despre catari, și care întrebare s-a pus mai înainte și de care bine îți aduci aminte, se cuvine a urma obiceiului din fiecare loc, deoarece atunci când s-a tratat în privința acestora au fost diferite păreri despre botezul lor. Dar cel al pepuzienilor [montaniști] mi se pare că este fără de nici o rațiune; și m-am mirat cum de Dionisie cel Mare canonist fiind, l-a trecut cu vederea. Căci cei vechi au hotărât să se primească acel botez, neabătându-se întru nimic de la credință; drept aceea, pe unele le-au numit eresuri, și pe altele schisme, iar pe altele adunări nelegiuite. Deci eresuri au numit pe cei ce cu totul s-au lepădat și s-au înstrăinat chiar de la credință. Iar schisme au numit pe cei ce se deosebesc în concepții cu privire la unele chestiuni și întrebări bisericești corijabile; și adunări ilegale au numit adunările ce se fac de presbiteri sau episcopi neascultători și de poporul neînvățat; precum dacă cineva fiind găsit în greșală a fost înlăturat din slujbă, și nu s-a supus canoanelor, ci singur și-a atribuit sieși întâietate și slujbă, și împreună cu dânsul au plecat și alții, părăsind catoliceasca (adevărată) Biserică (ortodoxă), aceasta este adunare ilegală; și schismă este când cineva în privința pocăinței se deosebește de cei de la biserică, iar eresuri sunt precum de pildă al numiheilor, al valentinienilor și marcionișilor, și al însuși pepuzienilor acestora, că la aceștia deosebirea este chiar cu privire la însăși credința în Dumnezeu. Deci cei vechi au hotărât ca cel al ereticilor (botez) desăvârșit să se anuleze. Iar al schismaticilor, ca al unora care sunt încă în Biserică, să se primească, iar cei ce sunt în adunări ilegale, îndreptându-se prin pocăință cuvenită și prin convertire, să se împreune iarăși cu Biserica, precum adeseori și cei ce se găsesc în vreo treaptă bisericească, mergând împreună cu cei neascultători, după ce se vor căi, să se primească în aceeași stare. Deci este evident că pepuzienii sunt eretici, căci au hulit asupra Duhului Sfânt, atribuind lui Montan și Priscilei în chip nelegiuit și nerușinat numirea de Mângâietor. Căci sunt vrednici de osândă sau ca cei ce au îndumnezeit pe oameni, sau ca unii care pe Duhul Sfânt l-au batjocorit prin asemănarea cu oamenii, și astfel sunt vinovați osândeii celei veșnice, pentru că hula cea împotriva Duhului Sfânt este neiertată. Deci care este motivul pentru care să se considere valid botezul acelor care botează în Tatăl și Fiul, și în Montan și în Priscila? Căci nu sunt botezați cei ce nu s-au botezat întru cele predanșite nouă. Drept aceea, deși lui Di-onisie cel Mare i-a scăpat aceasta din vedere, noi însă trebuie să ne ferim de a imita greșeala; căci absurditatea este vădită de la sine însăși și lămurită tuturor celor ce cât de puțin știu a judeca. Și, ca atare, încă sunt dintre cei dezbițați; dar s-a părut celor din vechime, și de cei împreună cu Ciprian și cu Firmilian al vostru vorbesc, a-i supune pe toți aceștia unei hotărâri, pe catari și pe encrațiți, și pe idroparastați, și pe apotactiți. Căci începutul dezbinării s-a făcut prin schismă; iar cei ce s-au lepădat de Biserică n-au mai avut harul Duhului Sfânt peste ei, căci a lipsit comunicarea prin întreruperea succesiunii. Căci cei dintâi care s-au depărtat aveau hirotoniile de la Părinți, și prin punerea mâinilor</p>	46, 47 ap.; 8 sin. I ec; 7 sin. II ec; 95 Trul.; 7 Laod.; 47 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
		<p>peste ei aveau harul duhovnicesc; dar cei ce s-au rupt, devenind mireni, n-au avut nici putere de a boteza, nici de a hirotoni; nici nu puteau da altora harul Duhului Sfânt, de la care ei au căzut; pentru aceasta Părinții au hotărât ca cei botezați de dânșii ca de niște mireni, venind la biserică, să se curățească din nou cu adevăratul botez al Bisericii. Dar, fiindcă în general unora din Asia li s-a părut ca din interesul conducerii multora să se primească botezul acestora, fie primit. Iar pe cel al encratiților trebuie să-l considerăm ca pe o faptă rea; deoarece spre a-i face neprimiți Bisericii a căutat sa-i ia deja în stăpânire cu botezul lor; prin ceea ce au stricat și obiceiul lor. Deci socotesc că noua ni se cuvine să lepădăm botezul lor, deoarece în privința lor nimic nu s-a hotărât lămurit; și dacă cineva l-ar fi primit de la ei, acela, venind la Biserică, să se boteze. Dar, dacă aceasta ar fi piedicia ordinii obștești, să se aplice iarăși obiceiul și să se urmeze Părinților, care au orânduit cele de cuviință pentru noi. Căci mă tem ca nu cumva, întrunii hotărâm să zăbovească în privința botezului, să-i împiedicăm pe cei ce se mântuiesc prin asprimea orânduiei, iar dacă aceia păstrează botezul nostru, aceasta să nu ne înspăimânte; căci nu suntem răspunzători prin împrejurarea că le dăm lor har, ci ne supunem preciziei canoanelor. Dar negreșit să se dispună ca cei ce vin de la botezul acelora să se ungă adică de credincioși, și așa să se apropie la taine. Căci știu că pe frații Zaiu și Saturnin, fiind ei din acea rânduială, i-am primit în scaunul episcopilor; drept aceea, pe cei ce au fost împreună cu tagma acelora nu mai putem a-i despărți de Biserică, deoarece prin primirea episcopilor am așezat ca și un canon cele în privința comuniunii cu dânșii.</p>	
2 Vasile cel Mare	(UCIDERA MEȘTEȘUGITĂ A FĂTULUI) AVORT	<p>Acela care omoară fătul prin meșteșugire se supune pedepsei uciderii și la noi nu este după subtilitatea expresiunii de făt format și neformat; căci aici se osândește nu numai pentru cel ce se va naște, ci pentru că și pe sine s-a primejduit; căci mai de multe ori mor femeile în acest fel de încercări. Dar pe lângă aceasta se mai adaugă și omorârea fătului, altă ucidere după intenția celor ce îndrăznesc aceasta. Dar nu trebuie să se întindă pocăința lor până la moarte, ci să se primească după un termen de zece ani, dar vindecarea să se hotărască nu după timp, ci după chipul pocăinței.</p>	65 ap.; 91 Trul; 21 Anc; 8 Grig. Nyssa; 3, 8, 33, 52, 84 Vasile Cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
3 Vasile cel Mare	DESFRĂUL CLERICILOR. (OSÂNDA DIACONULUI PENTRU DESFRÂNARE)	Diaconul care a desfrânat după ce a intrat în diaconie va fi lepădat de la diaconie; dar fiind pus la locul mirenilor, nu se va opri de la împărtășire, căci ființează un canon vechi, ca cei căzuți dintr-o treaptă să se supună numai acestui fel de pedeapsă, urmând precum socotesc cei din vechime, acelei legi care zice: „Nu pedepsi de două ori aceeași greșeală” (Naum 1, 9). Dar și pentru altă pricină, căci cei ce sunt în tagma mirenească, fiind scoși din locul credincioșilor, iarăși se primesc la locul din care au căzut; iar diaconului îi ajunge o dată osânda caterisirii; deci fiindcă nu i se mai dă lui diaconia, în această singură osândă să consistă pedeapsa. Acestea însă sunt după cele statornicite. Iar îndeobște, adevărata vindecare este îndepărtarea de păcat; drept aceea, cel ce pentru voluptatea trupului a lepădat harul, acela prin sfârâmarea trupului și prin înfrânarea cu toată supunerea depărtându-se de voluptățile cărora a fost subjugat ne va da dovada desăvârșită a vindecării lui. Deci pe amândouă trebuie să le știm noi, atât pe cea precizată prin lege, cât și pe cea după obicei; și în privința celor ce mi primesc legea cea mai înaltă să se urmeze după chipul predanisit.	25 ap.; 4, 21, 44 Trul.; 15, 16 sin. IV ec; IV Anc; 27 Cartag.; 6. 18, 32, 44, 51, 60, 69, 70, 87 Vasile cel Mare
4 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA A TREIA	În privința celor ce se căsătoresc a treia oară și a celor ce se căsătoresc mai de multe ori, am hotărât același canon, care este corespunzător și pentru cei ce se căsătoresc a doua oară; adică pentru cei ce se căsătoresc a doua oară, un an; alții însă au hotărât doi ani; iar pe cei ce se căsătoresc a treia oară îi afurisc pe trei, de multe ori și pe patru ani. Și pe una ca aceasta o numesc nu nuntă, ci poligamie, ba mai curând desfrânare, ce se pedepsește; pentru aceea, și Domnul a zis samaritencei, care schimbase cinci bărbați: „Pe care-l ai acum nu-ți este bărbat” (Ioan 4, 18). Pentru că cei ce au trecut peste limita nunții a doua nu mai sunt vrednici să se numească cu numirea de bărbat sau de soție. Apoi în privința celor ce se căsătoresc a treia oară am primit obiceiul de afurisire pe cinci ani nu din vreun canon, ci din urmarea celor primite mai înainte. Dar nu trebuie a-i opri pe ei cu totul de la Biserică, ci a-i învrednici de ascultare, doi ori trei ani, și după aceea să li se dea voie să stea împreună, iar de la împărtășirea Sfintei Taine celei bune să fie ținuti departe, și atunci când vor arăta vreun rod de pocăință să se așeze la locul împărtășirii.	17 ap.; 8 sin. I ec; 3, 87 Trul.; 19 Anc; 3, 7 Neocez.; 1 Laod.; 12, 30, 41, 50, 53, 80, 87 Vasile cel Mare
5 Vasile cel Mare	PRIMIREA ERETICILOR. (ERETICII CARE SE POCĂIESC PE PATUL DE MOARTE)	Aceia dintre eretici care la ieșirea din viața se pocăiesc trebuie să se primească; să se primească, însă firește nu fără chibzuintă, ci cercetându-i, dacă vor arăta adevărata pocăință și vor avea fapte care mărturisesc râvna lor spre mântuire.	2, 14 sin. I ec; 7 sin. II ec; 78, 96 Trul.; 12 Neocez.; 19, 47 Laod.; 45 Cartag.
6 Vasile cel Mare	CĂSĂTORII OPRITE. (CĂSĂTORIA CELOR OPRIȚI DE CANOANE ESTE DESFRĂU)	Desfrăul persoanelor canonice sa nu se socotească de nuntă și cu tot chipul să se rupă însoțirea lor; căci aceasta este de folos și Bisericii spre întărire, și ereticilor nu le va da prilej împotriva noastră, precum că prin îngăduirea de a păcătui i-am atrage spre noi.	25, 26 ap.; 14, 15, 16 sin. IV ec; 4, 6, 44 Trul.; 19 Anc; 3, 18, 20, 32, 44, 60, 70 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
7 Vasile cel Mare	DESFRÂUL CU BĂRBAȚII, SODOMIA. (OSÂNDA DESFRÂULUI CU BĂRBAȚII, A SODOMIEI ȘI A ALTOR PĂCATE ASEMENEA)	Stricătorii de parte bărbătească, și stricătorii de animale, și ucigașii, și fermecătorii, și adulterii, și idolatrii sunt vrednici de aceeași pedeapsă; drept aceea, aplică și la aceștia dispoziția ce o ai în privința celorlalți. Iar în privința celor ce treizeci de ani s-au pocăit pentru necurățirea pe care au făcut-o întru neștiință, nu se cuvine nici a ne îndoi despre primirea lor; căci atât neștiința îi face pe ei vrednici de iertare, cât și mărturisirea de bunăvoie și prelungirea pedepsei ce s-a făcut atâta timp; fiindcă aproape un veac de om întreg s-au dat Satanei, ca să li se dea corecțiune spre a nu comite imoralități; drept aceea, poruncește ca acum să se primească fără prelungire de pedeapsă, mai ales dacă au și lacrimi care înduplecă milostivirea ta și dacă arată viață vrednică de îndrumare.	61, 87 Trul; 16, 17, 20, 20, 22, 24 Ane; 58, 62, 63, 65 Vasile cel Mare; 4 Grig. Nyssa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
8 Vasile cel Mare	UCIDERA DE VOIE ȘI CEA FARĂ DE VOIE	<p>Cel ce în mânie a întrebuițat secure asupra soției sale este ucigaș. Dar, bine că mi-am adus aminte, și este vrednic de priceperea ta să-ți vorbesc despre acestea mai pe larg; că multe sunt deosebirile între cele făptuite cu voința și cele fără de voie. Că este cu totul fără de voie și departe de voința făptuitorului, dacă, aruncând el cu piatră asupra unui câine, sau pom, nimereste un om; căci impulsul i-a fost de a goni animalul, ori de a scutura fructul, dar s-a întâmplat de la sine că prin lovitură a nimerit în trecere alătura. Deci una ca aceasta este fără de voie. Însă fără de voie este și dacă cineva, voind a întoarce pe cineva cu biciul sau cu toiagul, nu l-ar lovi tare, dar cel lovit ar muri. Că aici se socotește intenția de a voi să îndrepteze pe cel ce a greșit, iar nu de a-l omorî. Asemenea dintre faptele cele fără de voie este și aceea când cineva în încăierare, apărându-se împotriva cuiva, cu lemn, ori cu mâna, fără cruțare, ar îndrepta lovitură spre locurile mortale ca să-i facă rău, dar nu ca să-l omoare de tot; aceasta însă se apropie deja cu cea cu voința; căci cel ce a întrebuițat astfel de unealtă spre apărare, ori cel ce fără de cruțare a dat lovitură, lămurit este că, biruit fiind de patimă, nu a cruțat pe om. Asemenea și cel ce a întrebuițat un lemn greu, ori piatră mai mare decât puterea omenească, se numără la cei ce fără de voie au făptuit, una însă voind, și alta făcând; deoarece din mame a dat acest fel de lovitură, încât « omorât pe cel lovit, deși silința i-a fost poate să-l zdrobească, iar nu de al omorî cu totul. Însă cel ce a întrebuițat sabie, sau orice de acest fel nu are nici o iertare, și mai ales cel ce a aruncat cu securea; căci se vede că nu « lovit cu mâna, așa încât măsura loviturii să fie în stăpânirea sa, ci a aruncat așa ca și greutatea fierului, și cu strășnicie, și prin avânt cât mai mare, lovitură să fie neapărat mortală. Și iarăși deplin voluntară și nicidecum îndoielnică este fapta de felul celei săvârșite de tâlhar, sau de năvălirile vrăjmașilor; căci aceștia cu adevărat pentru bani omoară, fugind de vădire; iar cei ce merg la bătălii pentru ucideri nu merg nici să ml ricoșeze, nici să înțeleptească, ci propunându-și vederat să omoare pe cel ce li se împotrivesc; însă și dacă cineva pentru altă pricină, din dorința de « ști ar pregăti doctorie, dar ar omorî, pe una ca aceasta o considerăm voluntară; în care fel fac femeile, de multe ori, cu oarecare descântece și vrăjitorii, încercând să atragă pe unii spre dragoste și dându-le acelora doctorii care produc întunecarea minților; deci unele ca acestea omorând, deși una voind, și altceva au făcut, totuși pentru că s-au îndeletnicit din dorința de a cunoaște și eu ceea ce este oprit, se socotesc între cei ceucid voluntar. Prin urmare, si cele ce dau doctorii de avort, ucigașe sunt și ele, și cele ce primesc otrăvurile, care omoară fătul. In privința aceasta am spus atât cât trebuie.</p>	65 ap.; 91 Trul.; 21, 22, 23 Anc.; 2, 8, 11, 43, 54, 56, 57 Vasile cel Marei 5 Grig. Nyssa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
9 Vasile cel Mare	DESPĂRȚIREA (DIVORȚUL)	<p>Hotărârea Domnului este că nu-i iertat nimănui a desface căsătoria afară de motivul de adulter (Mt. 5, 32). Urmând sensul cuvintelor Domnului, se potrivește deopotrivă atât bărbaților, cât și a femeilor. Dar obiceiul nu este așa; căci în privința femeilor aflăm rigurozitate multă în tratament, zicând Apostolul că cel ce se lipește de o desfrânată un trup este (I Cor, 6, 16), iar Ieremia că femeia de se va împreuna cu alt bărbat, să nu se mai întoarcă la soțul ei, ci spurcându-se să se spurce (Ier. 3, 1); și iarăși: Cel ce ține adulteră este fără de minte și nelegiuit (Pilde 18, 23); iar obiceiul orânduiește ca atât bărbații adulteri, cât și cei ce trăiesc în desfrâu să se rețină de la femei; încât ceea ce trăiește împreună cu un bărbat lăsat nu știu de poate fi numită adulteră; deoarece aici vina atinge pe ceea ce a lăsat pe bărbat, din care cauză s-a depărtat de căsătorie; căci sau bătută fiind și nesuferind bătăile, trebuia să rabde mai vârtos decât să se despartă de soț; sau nesuferind paguba de averi, nici această pricină nu este vrednică de luat în seama; iar dacă bărbatul acela ar viețui în des-frâu, în privința aceasta nu avem în obiceiul bisericesc această observație. Ci chiar de bărbatul necredincios nu s-a orânduiește ca femeia să se despartă, ci trebuie să rabde din cauză că nu știe care va fi sfârșitul. Căci ce știi femeie, dar dacă-ți vei mântui bărbatul? (I Cor. 7, 6). Drept aceea, care a lăsat pe soțul său și s-a dus la altul este adulteră; iar cel părăsit este de iertat, și nici ceea ce viețuiește laolaltă cu unul ca acesta nu se osândește. Inșă dacă bărbatul, despărțindu-se de soție, ar merge la alta, atât ci este adulter, fiindcă o face pe dânsa să fie adulteră, cât și ceea ce viețuiește împreună cu dânsul este adulteră, fiindcă a atras la ea bărbat străin.</p>	48 ap.; 87, 93 Trul.; 20 Anc; 102 Cartag.; 18,21,35, 77 Vasile cel Mare)

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
10 Vasile cel Mare	JURĂMÂNTUL ȘI CĂLCAREA LUI	Cei ce jură că nu primesc hirotonia, după ce au jurat, să nu fie siliți a-și călca jurământul. Căci, deși se pare cuiva că este vreun canon care iartă pe unii ca aceștia, totuși din experiență am cunoscut că cei ce-și calcă jurământul nu merg pe calea cea bună. Dar trebuie a se cerceta și felul jurământului și cuvintele și dispoziția cu care s-au jurat, și finețea adausurilor din cuvintele cu care s-a depus jurământul; așa dacă de nicăieri nu va primi nici o dezvinovățire pentru dâșii, apoi unii ca aceștia trebuie a se abandona cu desăvârșire. Dar cazul în legătură cu Sevir, adică presbiterul cel hirotonisit de acesta, ni se pare că are oarecare dezvinovățire de acest fel, dacă ți se pare și ție; dispune ca ținutul acela ce este supus Mistici, la care a fost rânduit acel om, să se supună Masadelor; căci astfel nici acela, nepărăsind locul destinat, nu-și va călca jurământul, și nici Loghin, având pe Chiriac la sine, nu va lăsa părăsită Biserica, și nici sufletul său nu-l va osândi prin neglijență; iar noi ne vom arăta că nu facem ceva împotriva canoanelor, părținind pe Chiriac, cel ce s-a jurat să rămână la Mindani, dar apoi a acceptat strămutarea; căci reîntoarcerea va fi păzirea jurământului; iar ceea ce a făcut în urma ordinului nu i se va socoti spre călcare de jurământ, din cauză că n-a ținut seamă de jurământ, căci nici pentru timp scurt nu s-a depărtat de Mindani, ci a rămas acolo întruna. Iar pe Sevir, care se dezvinovățește cu lipsa de memorie, îl vom ierta zicând că cunoscătorul celor ascunse nu va trece cu vederea ca Biserica să fie păgubită de unul ca acesta, care de la început a lucrat necanonicește și a legat cu jurământ împotriva Evangheliei, și învață a se călca jurământul prin aceea că s-a strămutat, iar acum mințind prin aceea că fățărăște lipsa de memorie. Deoarece însă nu suntem judecători de inimi, ci judecăm după cele ce le auzim, să lăsam Domnului pedepsirea, iar noi îl vom primi fără deosebire, dând iertare prin uitare patimei omenești.	25 ap.; 95 Trul.; 17, 28, 29, 64, 81, 82 Vasile cel Mare
11 Vasile cel Mare	UCIDERA FĂRĂ DE VOIE	Iar cel ce a comis uciderea fără de voie îndestul a împlinit osânda în cei 11 ani; căci este învederat ca în privința celor loviți să observăm Legea lui Moise; și pe cel ce a căzut de ranele ce a primit, dar iarăși a umblat pe toiagul său nu-l vom socoti că s-a omorât; iar dacă nu s-a mai sculat după lovitură, lovitorul, cel ce l-a omorât fără voie, ucigaș este; însă după intenție involuntar.	65 ap.; 23 Anc.; 9 sin. I-II; 2, 8, 13, 54, 57 Vasile cel Mare; 5 Grig. Nyssa
12 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA CLERICILOR. (CLERICII SE POT CĂSĂTORI O SINGURĂ DATĂ)	Canonul a oprit cu desăvârșire de la slujire pe cei ce s-au căsătorit de două ori.	17 ap.; 3 Trul; 7 Neocez.
13 Vasile cel Mare	CEI CE UCID ÎN RĂZBOI	Părinții noștri nu au socotit între ucideri uciderile din războaie; mi se pare că le dau iertare celor ce luptă pentru buna cuviință și pentru dreapta cinstire de Dumnezeu. Dar poate că este bine a-i sfătui ca trei ani să se rețină de la împărtășire, ca cei necurați cu mâinile.	22, 23 Anc; 1 Atanasie cel Mare; 8, 43, 55 Vasile cel Mare; 5 Grig. Nyssa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
14 Vasile cel Mare	OSÂNDA CAMETEI	Cel ce ia camătă, de va primi să întrebuițeze câștigul nedrept pentru săraci și după aceea se eliberează de boala iubirii de bani, el este primit la preoție.	44 ap.; 71 sin. I ec; 10 Trul.; 4 Laod.; 5, 16 Cartag.; 6 Grig Nyssa
15 Vasile cel Mare	TÂLCUIREA PSALMULUI 8, 8	Mă mir că tu cauți precizie gramaticală în Sfânta Scriptură și socoti că este forțată expresiunea tâlcuirii, care se arată pe sine lămurită, dar nu traduce deplin înțelesul din limba evreiască. Dar fiindcă se cade a nu trece fără observare întrebarea pusă de un bărbat scrutaător, răspund: păsările cerului și peștii mării, chiar la crearea lumii, au avut aceeași origine, căci din ape au ieșit aceste amândouă speciile; aceasta este cauza că ambele au aceeași însușire, că acestea înoată în apă, iar acelea zboară în aer; și din cauza aceasta s-au pomenit ele la un loc. Iar forma cuvântului, care în privința peștilor cu nepotrivire s-a dat, iar în privința tuturor celor ce viețuiesc în ape, foarte potrivit; căci s-au supus omului și păsările cerului, și peștii mării; și nu numai acestea, ci și toate care străbat cărările mărilor. Că nu orice viază în apă este și pește, precum chiții, balenele, și cleanii, și delfinii, și focile, apoi încă și caii și câinii și heresteele, și paloșerii, și boii de mare, iar de vrei, și urzicile, și peptenii, și toate cele cu pielea ca de hârb, dintre care nici unul nu este pește, și toate cele ce străbat cărările mărilor, fiindcă sunt trei neamuri, păsările cerului, peștii mării, și câte viețuiesc în ape, care se deosebesc de pești, dar și acestea străbat cărările mărilor.	
16 Vasile cel Mare	TÂLCUIRE LA IV Regi 5, 1	Iar Neeman n-a fost mare în fața Domnului, ci în fața domnului său; adică era unul dintre cei puternici de lângă împăratul sirienilor; deci cercetează cu de-amănuntul Sfânta Scriptură și de acolo vei găsi dezlegarea întrebării.	
17 Vasile cel Mare	JURĂMÂNTUL. (CAZ DE JURĂMÂNT AL UNUI CLERIC)	Ne-ai întreat în privința presbiterului Vianor, de este a se primi în cler în urma jurământului său; dar este știut că este așezat un decret obștesc pentru toți clericii din Antiohia care au jurat împreună cu el: cu ei sa se depărteze de la adunările publice, iar în particular să săvârșească cele ale presbiterilor slujbe; tot aceasta i se îngăduie și lui Vianor, în privința slujbei sale; căci preoția lui nu este în Antiohia, ci în Iconia, unde, precum însuși ai scris nouă, s-a mutat spre locuință de la Antiohia. Deci să se primească acel bărbat, cerându-i-se de către cucernicia ta să se căiască pentru ușurința jurământului, care l-a jurat în fața unui bărbat necredincios, neputând suporta neplăcerea acelei mici primejdii.	

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
18 Vasile cel Mare	VÂRSTA CANONICĂ PENTRU FĂGĂDUINȚE. (VOTURILE CĂLUGĂRIȚELOR ȘI FECIOARELOR)	<p>În privința fecioarelor căzute, care au făgăduit Domnului viața cea întru sfințenie, apoi căzând în patimile trupului și-au călcat făgăduințele lor, Părinții noștri, purtându-se cu bunătate și cu blândețe față de neputințele celor ce alunecă, au legiuit să se primească după un an, orânduind la fel ca pentru cei ce se căsătoresc a doua oară. Dar mie mi se pare că, deoarece Biserica, sporind prin harul lui Hristos, se face mai puternică și acum se înmulțește tagma fecioarelor, trebuie să se ia aminte cu deadinsul la lucrul care se cunoaște prin înțelegerea și prin sensul Scripturii, ce se poate găsi prin interpretare; că văduvia este mai prejos decât fecioria; deci și păcatul văduvelor este mult în urma celui al fecioarelor. Să vedem dar ce a scris Pavel lui Timotei: „Iar de văduvele cele mai tinere te ferește; căci atunci când se înfierbântează împotriva lui Hristos, poftesc să se mărite, având osândă, fiindcă și-au călcat credința cea dintâi" (I Tim. 5, 11-12). Deci dacă văduva se supune sub păcat preagreu, ca una ce a lepădat credința în Hristos, ce trebuie să socotim despre fecioară, care este mireasa lui Hristos și vas sfințit, afierosit stăpânului? Mare păcat face și ceea ce se dă roabă nunților celor ascunse, umplând de stricăciune casa, necinstind prin viața cea vicioasă pe cel ce o are; dar cu mult mai rea este mireasa, făcându-se adulteră și necinstind unirea cu mirele său, dându-se pe sine voluptăților celor neastâmpărate. Așadar, văduva se osândește ca o roabă stricată, iar fecioara se supune osândeii adulterei. Deci precum numim adulter pe cel ce viețuiește împreună cu femeie străină, neprimindu-l mai înainte la împărțășire până ce nu va înceta de la păcat» tot așa vom hotărî și în privința celui ce are o fecioară. Dar și aceea trebuie să stabilim acuma că fecioară numim pe ceea ce de bunăvoie s-a adus pe sine Domnului și a renunțat la nuntă, și a preferat viața cea întru sfințenie. Iar făgăduințele le judecăm primite de atunci de când s-a ajuns la maturitatea judecății. Căci nicidecum nu se cuvine a se considera cu totul hotărâtoare vorbele copilărești la unele ca acestea, ci numai după ce a ajuns peste șaisprezece sau șaptesprezece ani, fiind stăpâna gândurilor sale, și numai după ce, cercetata fiind mai mult, totuși a rămas statornică în intenția sa și stăruind în rugămințile sale de a fi primită, atunci se cuvine a se număra între fecioare, și a confirma făgăduințele uneia ca aceasta, și a se pedepsi riguros lepădarea ei de vot. Căci pe multe părinții și frații și unele dintre rude le aduc mai înainte de vârstă, fără să fi fost îndemnate de impuls propriu spre nemăritare, ci asigurându-și pentru sine ceva lumesc; pe care nu trebuie a le primi ușor până când nu vom cerceta lămurit intenția lor proprie.</p>	19 sin. I ec; 15,16 sin.IV ec.; 40, 44 Trul; 19 Anc.; 6, 44,126 Cartag.; 5 sin. I-II; 44, 60 Vasile cel Mare
19 Vasile cel Mare	FĂGĂDUINȚELE (VOTURILE) CĂLUGĂRIȚELOR	Iar făgăduințe ale bărbaților nu au cunoscut decât numai dacă oarecare s-au numărat pe sine în tagma monahilor, care se vede că în chip tacit primesc neînsurarea. Dar și în privința acelor cred că se cuvine a se proceda tot în acel chip, întrebându-i și luând de la ei făgăduință lămurită, pentru ca, dacă s-ar întoarce la viața de trup iubitoare și voluptoasă, să se supună epitimiei desfrânaților.	26 ap.; 7, 16 sin. IV ec; 44 Trul.; 19 Anc; 6, 18, 20, 60 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
20 Vasile cel Mare	FĂGĂDUINȚELE (VOTURILE) ERETICILOR ȘI NECREȘTINILOR NU SUNT FĂGĂDUINȚE	Acele femei care, în eres fiind, au făgăduit fecioria, apoi dimpotrivă, ar fi ales nunta, nu socotesc că acestea trebuie a se osândi; că toate câte le spune legea celor de sub lege le grăiește (Rom. 3, 19); iar cele nesupuse încă jugului lui Hristos nici nu cunosc legile Domnului; drept aceea, sunt primite la Biserică și iertate pentru că acestea o au din credința cea în Hristos. Și îndeobște cele ce se fac în viața catehumenică nu se supun la răspundere; firește că pe aceștia Biserica nu-i primește fără botez; drept aceea, la aceștia sunt foarte necesare prerogativele nașterii acesteia.	14 sin.I ec; 7 sin. II ec; 5 Neocez.; 19 Laod.; 6 Tim. Alex.; 5 Chiril Alex.
21 Vasile cel Mare	DESFRÂU (ADULTER) ȘI DESPĂRȚENIE	Dacă un bărbat viețuind împreună cu o femeie în căsătorie, apoi nemulțumindu-se cu nunta, ar cădea în desfrâu, ție unul ca acesta îl socotim desfrânat și mai mult îi prelungim epitiimiile. Inșă nu avem canon de a-l supune vinovăției adulterului dacă păcatul se va comite cu cea liberă de nuntă, căci, precum se spune, adultera spurcându-se se va spurca și nu se va întoarce la bărbatul sau (Ier. 3, 1), și cel ce ține adulteră este fără de minte și nelegiuit (Pilde 18, 22); dimpotrivă, cel ce a desfrânat nu se va opri de la împreuna viețuire eu soția lui. Drept aceea, femeia va primi pe bărbatul său dacă el s-a întors de la desfrâu; iar bărbatul va îndepărta de la casa sa pe cea întinată; și nu este ușor a se găsi motivul în privința acestora, dar obiceiul așa s-a ținut.	9,19, 21, 26, 34, 37, 39, 58, 59, 77, 79, 80 Vasile cel Mare; 4 Grig. Nyssa
22 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA PRIN RĂPIRE. (RĂPIRE ȘI CĂSĂTORIE) FĂRĂDELEGE	Pe cei ce au femei din răpire, dacă ar fi luat ei pe cele logodite mai înainte cu alții, nu se cade a-i primi (în comuniune) mai înainte, până a nu se lua (acelea) de la dânșii și a se da în stăpânirea logodnicilor celor dintâi, de ar vrea (aceștia) să le ia, sau să renunțe la ele. Iar de va lua cineva pe una liberă, trebuie a i se lua și a se da la ai săi și a se lăsa în socotința rudelor, ori părinți de vor fi, ori frați, sau orice fel de ocrotitori ai fetei; și de ar voi ei a o da lui, să se statornicească căsătoria; iar (de nu vor voi, să nu se silească. Inșă cel ce are femeie din necinstire, ori ascunsă, ori siluită trebuie să cunoască epitimia pentru desfrâu. Iar epitimia pentru cei ce desfrânează este hotărâtă la patru ani; și trebuie ca în cel dintâi să se scoată de la rugăciuni și a se tângui ei înaintea ușii bisericii; iar în al doilea, a se primi la ascultare; iar în al treilea, spre pocăință; iar în al patrulea să stea împreună cu poporul, fiind îndepărtați de la jertfa adusă; numai după aceea să li se admită împărtășirea cu cel Bun.	67 ap.; 27 sin. IV ec; 92, 98 Trul; 11 Anc.; 25, 26, 30, 38, 40, 42, 69 Vasile cel Mare
23 Vasile cel Mare	CĂSĂTORII OPRITE	Pentru cei ce s-au căsătorit eu două surori, sau cele ce s-au căsătorit cu doi frați, noi am emis o scrisoare, a cărei copie am trimis-o cucerniciei tale. Iar cel ce a luat pe soția fratelui său nu se va primi înainte de a se despărți de ea.	19 ap.; 26, 54 Trul.; 2 Neocez. 68, 76, 78, 87 Vasile cel Mare; 5Teof. Alex.; 11 Tim. Alex.

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
24 Vasile cel Mare	CĂȘĂTORIA VĂDUVELOR ÎNCHINATE BISERICII	Apostolul a hotărât că dacă văduva, cea socotită în numărul văduvelor, adică cea primită în slujbă de Biserica, se căsătorește, să se treacă cu vederea. Iar în privința bărbatului vădov nu este nici o lege, ci pentru unul ca acesta este de ajuns epitimia celor care se căsătoresc de două ori. Însă văduva care a ajuns șazeci de ani, de ar voi iarăși să viețuiască cu bărbat, nu se va învrednici de împărtășirea celui Bun până ce nu va înceta de patima necurăției. Iar dacă o vom primi pe ea înainte de șazeci de ani, vina va fi a noastră, nu a femeii.	3 sin. IV ec; 40 Trul.; 38 Cartag.; 11 Teof. Alex.; 4, 41 Vasile cel Mare
25 Vasile cel Mare	NECINSTIRE, POCĂINȚĂ, CĂȘĂTORIE.	Cel ce ține pe o femeie necinstită de dânsul se va supune epitimiei celei (ce se dă) pentru necinstire, dar se îngăduie a avea pe (acea) femeie.	67 ap.; 22 Vasile cel Mare
26 Vasile cel Mare	DEȘFRĂU, POCĂINȚĂ, CĂȘĂTORIE	Deșfrăul nu este nuntă și nici început de nuntă; drept aceea, de-ar fi cu puțință să se despartă cei ce se împreună prin deșfrău, aceasta este mai bine. Iar dacă cu tot dinadinsul le va plăcea împreună viețuirea, apoi să cunoască epitimia pentru deșfrău, dar să se permită ca să viețuiască lao-laltă, ca să nu se întâmple ceva mai rău.	4, 27, 22, 59, 79, 80 Vasile cel Mare
27 Vasile cel Mare	PREOTUL CĂȘĂTORIT NECANONIC. (OSÂNDA PREOTULUI CĂȘĂTORIT NEPRAVILNIC DIN GREȘEALĂ) (NELEGIUIT)	În privința presbiterului care din neștiință a ajuns la nuntă nelegiuită, am hotărât cele ce trebuie; adică să aibă parte de împreună ședere cu presbiterii, dar de celelalte lucruri să se rețină; căci destulă este unuia cu acesta iertarea. Iar cel ce este dator a purta grijă de ranele sale e nepotrivit a binecuvânta pe altul; căci binecuvântarea este împărtășire de sfințenie; iar cel ce nu are aceasta, din cauza greșelii neștiinței, cum o va da altuia? Deci nici în public, nici îndeosebi să nu binecuvântezi și nici să nu împărtășească altora trupul lui Hristos, nici să nu slujească altceva, ci mulțumindu-se cu întâietatea șederii să se tânguiască către alții și Domnului, ca să i se ierte lui păcatul cel din neștiință.	19 ap.; 3, 26, 54 Trul.; 9 Neocez.
28 Vasile cel Mare	ÎNFRÂNARE NESOCOTITĂ	Mi se pare că este absurd dacă cineva depune făgăduința să se rețină de cărnurile de porc. Drept aceea, binevoiește a-i învăța să se rețină de la voturile și făgăduințele fără de rost; înșă admite că întrebuițarea cărnurilor de porc este indiferenta, căci nici o făptură a lui Dumnezeu nu este de lepădat dacă se ia cu mulțumire (I Tim. 4, 4), deci făgăduința este ridicolă, iar înfrânarea nu este necesară.	

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
29 Vasile cel Mare	JURĂMÂNTUL NEÎNGĂDUIT	Stăpânitorilor care se jură să facă rău supușilor li se cuvine tratament deosebit. Și tratamentul pentru aceștia este de două feluri: unul adică îi învăța să nu se jure lesne; iar celălalt este să nu stăruie în hotărârile cele rele. Drept aceea, fiind angajat cineva de mai înainte prin jurământ să facă rău altuia, acela să dovedească pocăință pentru pripirea jurământului, dar să nu susțină răutatea sa cu pretextul respectării jurământului. Căci nici lui Irod nu i-a fost de folos că a jurat, care, ca să nu calce jurământul, s-a făcut ucigaș al Proorocului. În general, jurământul este oprit; dar cu atât mai mult se cuvine a se osândi cel ce s-a făcut pentru o răutate. Drept aceea, cel ce s-a jurat trebuie să se căiască, iar nu să se sânguiască a-și împlini nelegiuirea. Examinează adică mai pe larg absurditatea. De s-ar jura cineva să scoată ochii fratelui, oare bine este a se înfăptui una ca aceasta? De s-ar jura cineva să ucidă? Sau, în scurt, dacă va călca cineva o poruncă în urma jurământului. Că am jurat și am ținut nu păcatul, ci să păzesc judecățile dreptății Tale (Ps. 118, 106). Și precum porunca se cade a întări cu judecați nestrămutate, așa se cade în tot chipul a se desființa și a se stârpi păcatul.	25 ap.; 95 Trul; 10, 17, 28, 64, 81, 82 Vasile cel Mare
30 Vasile cel Mare	RĂPIREA. (OSÂNDA PENTRU RĂPIRE)	În privința celor ce răpesc nu avem canon vechi, ci am exprimat socotința noastră proprie, ca trei ani să fie afară de rugăciune, atât dâșii, cât și cei ce răpesc împreună cu ei. Iar pentru aceea ce nu se face cu silă nu este a se da socoteală, dacă nu se va fi întâmplat și necinstire, și nici n-a premers furarea lucrului; iar văduva este stăpână de sine și stă în voia sa de a urma pe răpitor; drept aceea, noi nu avem să purtăm grijă de aparențele exterioare.	(67 ap.; 27 sin. IV ec; 92, 98 Trul; 11 Anc; 4, 22, 25, 26, 38, 40, 41, 42, 53, 69 Vasile cel Mare
31 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA CÂND SE PIERDE (DISPARE) SOȚUL	Femeia căreia i s-a dus bărbatul și a dispărut, dacă se însoțește cu altul mai înainte de a se încredința despre moartea aceluia, este adultera.	(93 Trul.; 36, 46 Vasile cel Mare
32 Vasile cel Mare	CERTAREA DE DOUĂ ORI. (NU SE ÎNGĂDUIE DOUĂ CERTĂRI) A NU SE CERTA DE DOUĂ ORI. OSÂNDA CLERICILOR PENTRU PĂCATE DE MOARTE.	Clericii care au păcătuیت păcat de moarte se vor scoate din treapta lor, dar nu se vor opri de la comuniunea laicilor; căci nu vei pedepsi de două ori pentru același păcat.	25, 29, 30 ap.; 9 sin. I ec; 4, 21 Trul; 1, 8 Neocez.; 27 Cartag.; 3, 51, 70, 82 Vasile cel Mare
33 Vasile cel Mare	NAȘTEREA ÎN CĂLĂTORIE	Femeia care a născut în călătorie și n-a purtat grijă de cel născut să te supună vinovăției ucigașului.	52 Vasile cel Mare
34 Vasile cel Mare	POCĂINȚA ÎNAINTEA OBȘTII (PUBLICĂ) ȘI POCĂINȚA ÎN TAINĂ	Pe femeile care au comis adulter și din evlavie au mărturisit, sau vădite fiind în oarecare chip, părinții noștri au oprit de a le da la iveală în public, ca nu cumva vădindu-se, să le oferim cauză spre moarte; dar au poruncit ca ele să stea fără de împărtășire până se va împlini timpul pocăinței.	48 ap.; 87, 93, 98 Trul; 20 Ane; 102 Cartag.; 21, 31, 35, 36, 46, 48, 58, 77, 80 Vasile cel Mare
35 Vasile cel Mare	PĂRĂSIREA BĂRBATULUI	Iar în privința bărbatului părăsit de soție trebuie a se ține seama de pricina părăsirii, și de se va vădi că s-a dus fără de motiv, el adică este vrednic de iertare, iar ea de pedeapsă, și lui i se va da iertare spre a se împărtăși cu Biserica.	48 ap.; 87, 93, 98 Trul; 20 Ane; 102 Cartag.; 9, 21, 77 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
36 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA SOȚIILOR OSTAȘILOR	Femeile ostașilor, care s-au măritat când lipseau bărbații lor, se supun aprecierii după aceeași considerație ca și cel care în urma absenței bărbaților nu au așteptat înapoierea lor. Totuși, în acest caz fapta are o oarecare iertare, deoarece există multă bănuială de moarte.	93 Trul.; 31, 46 Vasile cel Mare
37 Vasile cel Mare	DESFRÂNARE ȘI CĂSĂTORIE	Cel care s-a însurat după ce i s-a luat cea străina (cu care a viețuit ilegal), în privința celei dintâi se va învinovăți de adulter, iar pentru cea a doua neînvinovățit va fi.	87 Trul.; 21, 34, 38, 48, 58, 77 Vasile cel Mare
38 Vasile cel Mare	(POCĂINȚĂ PENTRU) CĂSĂTORIE FĂRĂ ÎNGĂDUINȚA PĂRINȚILOR	Fecioarele care fără voia tatălui au urmat bărbaților desfrânează, dar împăcându-se cu părinții, se pare ca fapta ia vindecare, însă nu se vor primi la împărtășire îndată, ci vor face epitimie trei ani.	22, 40, 42 Vasile cel Mare
39 Vasile cel Mare	FEMEIA ADULTERĂ	Ceea ce viețuiește împreună cu adulterul adulteră este tot timpul cât viețuiește cu acela.	48 ap.; 87, 93, 98 Trul.; 20 Anc.; 102 Cartag.; 21, 34, 37, 58, 77 Vasile cel Mare
40 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA ROABELOR (SCLAVELOR)	Ceea ce fără învoirea stăpânului (său) s-a dat pe sine unui bărbat a desfrânat; iar ceea ce în urmă încheie căsătorie pentru care i s-a dat voie, (aceasta) s-a măritat; deci cealaltă este desfrânare, iar aceasta nunta; căci învoielile celor ce sunt sub stăpânire nu au nici o tărie.	82 ap.; 4 sin. IV ec; 85 Trul.; 3 Gang.; 82 Cartag.; 22, 38, 42, 53 Vasile cel Mare
41 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA VĂDUVELOR	Ceea ce în văduvie este stăpână pe sine (se poate) căsători tară (să fie) învinovățită, dacă nu este nimeni care să rupă căsătoria, căci Apostolul zice: „Iar de va muri bărbatul, slobodă este să se mărite cu cine voiește, numai că întru Domnul" (I Cor. 7, 39).	17 ap.; 8 sin. I ec; 3, 87 Trul.; 19 Anc; 3, 7, Neocez.; 1 Laod.; 4, 12, 22, 30, 53, 87 Vasile cel Mare
42 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA CELOR FĂRĂ DREPTURI (CARE SE AFLĂ SUB STĂPÂNIRE)	Căsătoriile cele fără de învoire a stăpânilor sunt desfrânări. Deci fiind încă în viață tatăl, sau stăpânul, cei ce viețuiesc laolaltă sunt vinovați până când stăpânii lor nu vor aproba căsătoria, căci numai atunci primește întărirea cea de nuntă.	82 ap.; 4 sin. IV ec; 85 Trul.; 3 Gang.; 82 Cartag.; 22, 38, 40 Vasile cel Mare
43 Vasile cel Mare	LOVIREA (LOVITURA) UCIGĂTOARE	Cel ce a dat aproapelui lovitură de moarte ucigaș este, ori de a început bătuta, ori de s-a apărut.	65 ap.; 91 Trul.; 21, 22, 23 Anc; 2, 8, II, 13, 33, 52, 54, 57 Vasile cel Mare.; 5 Grig. Nysxa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
44 Vasile cel Mare	OSÂNDA DIACONIȚEI PENTRU DESFRÂU	Diaconița care a desfrânat împreună cu păgân nu este primită în comuniune, iar la Sfânta Jertfă se va primi în al șaptelea an, firește, de va viețui în curăție. Iar păgânul, apropiindu-se iar de sacrilegiu după ce a primit credința, este ca unul care se întoarce la vomitătură. Așadar, noi nu mai lăsăm ca trupul diaconesei, sfințit fiind, să fie în întrebuintă trupească.	25 ap.; 15 sin. IV ec; 4, 16, 21, 40 Trul.; 27 Cartag; 32, 51, 70 Vasile cel Mare)
45 Vasile cel Mare	CREȘTINI NEVREDNICI DE HRISTOS	Dacă cineva luând numele de creștin hulește pe Hristos, nu are nici un folos din numire.	
46 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA NEPRAVILNICĂ (NELEGIUITĂ) DIN GREȘEALĂ	Ceea ce s-a măritat din neștiință cu cel pe care l-a părăsit soția pe un timp, apoi l-a lăsat, fiindcă s-a întors la dânsul cea de mai înainte, a desfrânat, dar din neștiință. Deci nu se va opri de la nuntă; însă mai bine este dacă rămâne așa.	93 Trul.; 9, 31, 36 Vasile cel Mare
47 Vasile cel Mare	BOTEZUL UNOR ERETICI	Encratiții, și sacoforii, și apotactiții sunt supuși aceleiași norme ca și novațienii; căci pentru aceștia s-a emis canon, deși deosebit, iar în privința acestora nu se spune nimic. Noi însă cu un cuvânt îi rebotezăm pe aceștia; iar dacă la voi s-a oprit aceasta rebotezare, precum și la romani, pentru oarecare pricină, totuși norma noastră să aibă tărie, fiindcă eresul lor este odrasla a marcioniților, celor ce se îngreșează de nuntă, și se feresc de vin, și despre creatura lui Dumnezeu zic că este spurcată. Nu-i primim pe ei la Biserică, de nu se vor boteza cu botezul nostru. Ca să nu zică el că „suntem botezați în numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh”, el, care socotesc pe Dumnezeu a fi făcătorul relelor, întrecându-se cu Marcion și cu celelalte eresuri. Deci dacă se primește părerea aceasta, trebuie să se adune mai mulți episcopi, și așa să se emită canonul, pentru ca atât cel ce procedează astfel să fie fără primejdie, cât și cel ce răspunde să fie vrednic de crezare în răspunsul său la întrebările despre ereticii aceștia.	48 ap.; 87, 93, 98 Trul.; 20 Anc: 102 Cartag.; 9, 21, 31, 35, 36, 46, 77, 80 Vasile cel Mare
48 Vasile cel Mare	SOȚIA PĂRĂSITĂ	Iar cea lăsată de bărbatul său, după socotința mea, trebuie să rămână așa. Căci a zis Domnul: „De va lăsa cineva pe femela sa, afară de cuvânt de desfrânare, o face să fie adulteră”. Apoi, prin numirea ei de adulteră a exclus-o pe dânsa de la împreunarea cu altul. Căci cum poate fi bărbatul vinovat, ca pricinuitor de adulter, iar femeia, care s-a numit adulterii de Domnul, să fie nevinovată pentru împreunarea cu alt bărbat.	48 ap.; 87, 93, 98 Trul.; 20 Anc, 102 Cartag.; 9, 21, 31. 35. 36, 46, 77, 80 Vasile cel Mare
49 Vasile cel Mare	SILNICIA. CEA CĂREIA I SE FACE SILĂ NU ARE VINĂ. VIOL	Stricățile cele făcute prin deplină silire să fie neînvinovățite. Deci și sclava, de se va silui de stăpânul ei, nu se învinovățește.	11 Anc; 2 Grig. Neoccez.; 30 Vasile cel Mare
50 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA A TREIA	Pentru a treia nuntă nu este lege; drept aceea, nunta a treia nu se aprobă de lege. Deci pe unele ca acestea le privim ca pe niște întinăciuni ale Bisericii; dar nu le supunem osândirilor publice, ca pe unele ce sunt mai tolerabile decât desfrâul deschis.	2 Neoccez.; 4, 80 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
51 Vasile cel Mare	CERTAREA DE DOUĂ ORI. A NU SE CERTA DE DOUĂ ORI. (NU SE ÎNGĂDUIE DOUĂ CERTĂRI) (CLERICII NU SE CEARTĂ CU DOUĂ OSÂNDE PENTRU ACEEAȘI GREȘEALĂ))	Canoanele s-au așezat pentru clerici fără deosebire, poruncind să se hotărască o singură pedeapsă pentru cei căzuți, anume căderea din slujbe, ori de s-ar întâmpla sa fie în vreo treaptă ierarhică, ori de s-ar găsi și în vreo slujbă fără hirotonie.	25, 30 ap.; 4 Trul; 27 Cartag.; 3, 32, 44 Vasile cel Mare
52 Vasile cel Mare	NAȘTEREA ÎN CĂLĂTORIE	Ceea ce n-a purtat grijă în călătorie de fătul său și, deși a avut puțința să-l salveze, a întrelăsat sa facă acest lucru, ori socotind că astfel își va acoperi păcatul, ori având intenția cu totul dobitocească și neomenească, să se judece ca pentru ucidere; iar dacă nu a putut să poarte grijă de fătul său și din cauza pustietății și a lipsei celor necesare fătul a pierit, în acest caz mama să se ierte.	33 Vasile cel Mare
53 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA PRIN RĂPIRE SE ÎNGĂDUIE ROABELOR VĂDUVE	Văduva sclavă poate nu a greșit mult alegând nunta a doua în formă de răpire; deci pentru aceasta nimic nu trebuie a se învinovăți; căci nu se judecă formele, ci voința. Dar firește că o așteaptă pe dânsa epitimia nunții a doua.	82 ap.; 14 sin. IVec; 85 Trul; 3 Gang.; 82 Cartag.; 22, 38, 40, 42 Vasile cel Mare
54 Vasile cel Mare	UCIDERA FĂRĂ DE VOIE	Despre deosebirile uciderilor fără de voie știu că am scris mai înainte cucernicieii tale, după cât mi-a fost cu puțință, și nu pot să spun nimic mai mult despre acelea. Deci rămâne la chibzuință ta ca, potrivit cu împrejurările, epitimiile să se lungească sau să se scurteze.	65 ap.; 91 Trul; 21, 22, 23 Anc; 2, 8, 11, 43, 56, 57 Vasile cel Mare
55 Vasile cel Mare	CLERICII SĂ NU SCOATĂ SABIA	Cel ce pleacă să lupte împotriva tâlharilor, fiind afară de biserică, se oprește de la împărțășania Bunului; iar fiind clerici, se caterisesc din treaptă căci, zice, „Tot cel ce scoate sabia de sabie va muri” (Mt. 26, 52).	22, 23 Anc.; I Atanasie cel Mare; 8, 13, 43 Vasile cel Mare
56 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU UCIDERA DE VOIE	Cel ce cu voia a ucis și după aceea s-a căit, douăzeci de ani va fi neîmpărțășit de cele sfinte; iar cei douăzeci de ani i se vor împărți lui astfel: patru ani trebuie să se tânguiască, stând afară de ușile casei de rugăciune și rugându-se credincioșilor care intră să facă rugăciune pentru dânsul, mărturisindu-și fărădelegea sa; iar după patru ani se va primi între cei ce ascultă; și cinci ani va ieși cu aceștia; apoi șapte ani va ieși cu cel ce se roagă prosternându-se, patru ani va sta numai împreună cu credincioșii, dar din proaducere nu se va împărțăși; iar împlinindu-se aceștia, se va împărțăși de cele sfinte.	65 ap.; 91 Trul; 21, 22, 23 Anc; 2, 8, 11, 43, 54, 57 Vasile cel Mare; 5 Grig. Nyssa
57 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU UCIDERA FĂRĂ DE VOIE	Cel ce a ucis fără de voie 10 ani nu se va împărțăși de cele sfinte; iar cel zece ani i se vor împărți lui astfel: doi ani se va tângui, iar trei ani va petrece între cei ce ascultă, în patru ani se va smeri și un an va sta numai împreună, și după aceea se va primi la cele sfinte.	65 ap.; 91 Trul; 21, 22, 23 Anc; 2, 8, 11, 43, 54, 56 Vasile cel Mare, 5 Grig. Nyssa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
58 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU ADULTER	Adulterul în cincisprezece ani nu se va împărtăși de cele sfinte; și cei cincisprezece ani i se vor împărți lui astfel: în patru ani adică va fi tânguindu-se; iar în cinci ascultând; în patru, prosternându-se; în doi, împreună stând fără împărtășire.	87 Trul; 20 Anc: 9,21, 34, 37, 39, 77 Vasile cel Mare; 4 Grig. Nyssa
59 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU DESFRÂU	Desfrânatul șapte ani nu se va împărtăși de cele sfinte: doi tânguindu-se, și doi ascultând, și doi prosternându-se, și un an va sta numai împreună; iar al optulea se va primi la împărtășire.	4, 21, 22, 26, 79, 80 Vasile cel Mare
60 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU CĂLCAREA FĂGĂDUINȚEI FECIOAREI	Ceea ce a depus vot de feciorie și a căzut de la făgăduință va împlini timpul păcatului celui pentru adulter în cursul vieții sale. Aceeași epitimie se va da și celor ce făgăduiesc viața monahilor și cad.	16 sin. IV ec; 44 Trui; 19 Anc; 16 Cartag.; 6, 18, 19, 20, 44 Vasile cel Mare
61 Vasile cel Mare	FURTUL. OSÂNDA PENTRU FURT.	Cel ce a furat, dacă pocăindu-se singur se va acuza pe sine, un an se va opri numai de la împărtășirea celor sfinte; iar de se va vădi prin altul atunci în doi ani; și se va împărți lui timpul în prosternare și în starea împreună, și atunci se va învrednici de împărtășire.	3,4,5 Grig. Neocez.; 6 Grig. Nyssa
62 Vasile cel Mare	OSÂNDA DESFRÂULUI CU BĂRBAȚI	Celui ce a arătat imoralitate în cele bărbătești i se va hotărî timpul de penitență ca celui ce nelegiuiește întru adulter.	7 Vasile cel Mare; 4 Grig. Nyssa
63 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU SODOMIE	Celui ce își arată păgânătatea sa întru cele necuvântătoare, marturisindu-se, același timp de epitimie va observa.	16, 17 Anc; 6 Vasile cel Mare; 4 Grig. Nyssa
64 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU CĂLCAREA JURĂMÂNTULUI) (SPERJUR)	Călcătorul de jurământ în zece ani va fi neîmpărtășit, doi ani tânguindu-se, trei ascultând, patru prosternându-se, într-un an stând numai împreună, și atunci se va învrednici de împărtășire.	25 ap.; 94 Trul.; 10, 17, 29, 82 Vasile cel Mare
65 Vasile cel Mare	VRĂJITORII SE OSÂNDESC CA UCIGAȘII	Cel ce mărturisește că a făcut vrăjitorie sau fermecătorie i se va da timpul de penitență ca pentru ucigaș, împărțindu-se așa cum s-a vădit pe sine în fieștecare păcat.	61, 65 Trul.; 36 Laod.; 72, 83 Vasile cel Mare
66 Vasile cel Mare	OSÂNDA PENTRU PRĂDAREA MORMINTELOR	Jefuitorul de morminte zece ani va fi neîmpărtășit; doi tânguindu-se, trei ascultând, patru prosternându-se, un an stând împreună și apoi se va primi la împărtășanie.	7 Grig. Nyssa
67 Vasile cel Mare	ÎMPREUNAREA ÎNTRE FRAȚI SE OSÂNDEȘTE CA UCIDERE	Amestecarea frățească se va canonisi cu timpul convenit ucigașului.	75 Vasile cel Mare
68 Vasile cel Mare	CĂSĂTORIA OPRITĂ ÎNTRE RUDE SE OSÂNDEȘTE CA ADULTERUL	Legătura de căsătorie a persoanelor din rudenia oprită, de se va dovedi, ca una ce s-a făcut întru păcatele oamenilor, va primi epitimia adulterilor.	19 ap.; 26, 54 Trul; 2 Neocez.; 23, 27, 75, 76, 78, 79, 87 Vasile cel Mare; 11 Tim. Alex.; 15 Teofil Alex

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
69 Vasile cel Mare	DESFRÂUL CLERICILOR. {CITEȚII ȘI IPODIACONII CARE TRĂIESC CU LOGODNICELE) (OSÂNDA ÎMPREUNĂRII CITEȚULUI ȘT IPODIACONULUI CU LOGODNICA)	Citețul, dacă s-ar împreuna cu logodnica sa mai înainte de nuntă, un an fiind oprit, se va primi spre a citi, rămânând neînaintat; iar împreunându-se pe ascuns fără logodnă, va înceta din slujbă. Asemenea și slujitorul bisericesc.	26 ap.; 14 sin. TV.ec.; 6, 13, 30 Trul; 16 Cartag.; 3, 6, 32, 51, 70 Vasile cel Mare
70 Vasile cel Mare	(OSÂNDA) DIACONII ȘI PRESBITERII CARE SE SPURCĂ SAU SE DESFRÂNEAZĂ	Diaconul, spurcându-se cu buzele și mărturisindu-se că până acum nu a păcătuit, se va opri de la liturghie; dar se va învrednici a se împărtăși cu cele sfinte între diaconi; asemenea și presbiterul, iar de va dovedi că a păcătuit ceva mai mult decât aceasta, ori în ce fel de treaptă va fi, se va caterisi.	25 ap.; 16 sin. IV ec; 4, 40, 44 Trul; 19 Anc; 4 Neocez.; 3, 6, 32, 51, 69 Vasile cel Mare
71 Vasile cel Mare	DAREA LA IVEALA A PĂCATELOR.(ÎNDATORI REA DE A DA LA IVEALĂ PĂCATELE DE CARE SE ȘTIE)	Cel ce cunoaște oricare dintre păcatele mai înainte și nu le mărturisește, ci se vădește, acela încă va fi în epitimie atâta timp cu cât se pedepsește cel ce a comis relele.	
72 Vasile cel Mare	CEI CE ALEARGĂ LA VRĂJITORI. (CEI CE SE DAU VRĂJITORILOR SE OSÂNDESC CA UCIGAȘII)	Cel ce se dă pe sine vrăjitorilor sau unora ca aceștia acela încă se va ca-noniși cu timpul de penitență al ucigașilor.	61, 65 Trul.; 24 Anc; 36 Laod.; 7, 65, 81, 83 Vasile cel Mare; 3 Grig. Nyssa
73 Vasile cel Mare	POCĂINȚA CELOR CE SE LEAPĂDĂ DE HRISTOS	Cel ce s-a lepădat de Hristos și a călcat taina mântuirii trebuie să se tânguiască tot timpul vieții sale și este dator a se mărturisi la vremea când iese din viață, învrednicindu-se de cele sfinte, pentru credința în iubirea de oameni a lui Dumnezeu.	(62 ap.; 10 sin. I ec 1, 2, 3, 12 Ane; 8, 10, 14 Petru Alex.
74 Vasile cel Mare	PUTEREA DUHOVNICULUI. (DUHOVNICUL POATE MICȘORA TIMPUL DE POCĂINȚĂ)	Dacă oricare dintre cei ce au fost în păcatele menționate mai înainte se va face sârguitor, mărturisindu-se, în acest caz dacă acela căruia prin iubirea de oameni a lui Dumnezeu i s-a încredințat puterea de a lega și a dezlega, văzând covârșirea mărturisirii celui ce a păcătuit, s-ar face mai blând întru a micșora timpul epitimiilor, nu este vrednic de osândire; fiindcă examinarea Scripturilor ne face cunoscut că cei ce cu mai mare durere se mărturisesc degrabă ajung iubirea de oameni a lui Dumnezeu.	12 sin. I ec; 16 sin. IV ec; 102 Trul; 5 Ane.)

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
75 Vasile cel Mare	(OSÂNDA INCESTULUI) ÎMPREUNAREA ÎNTRE FRAȚI	Celui ce împreună s-a spurcat cu sora sa de tată sau de mamă, să nu i se îngăduie a intra în casa de rugăciune până ce nu renunță la fapta nelegiuită și neiertată. Iar după ce va ajunge să perceapă înfricoșatul păcat, trei ani să se tânguiască, stând la ușa caselor de rugăciune și rugându-se poporului care intră pentru a se ruga, ca fiecare cu milostivire să facă pentru dânsul rugăciuni îmbelșugate către Domnul; iar după aceasta, alți trei ani să se primească numai la ascultare, și ascultând Scriptura și învățătura, sa se demită și să nu se învrednicească de rugăciune de iertare. Apoi, după ce cu lacrimi a cerut aceasta și a căzut înaintea Domnului cu zdrobire de inimă și cu umilință puternică, în alți trei ani să i se admită prosternarea; și astfel, când va arăta roduri vrednice de pocăință, în anul al zecelea să se primească la rugăciunea credincioșilor, dar fără proaducere; doi ani stând la rugăciune cu credincioșii, așa de atunci să se învrednicească de împărțășirea Bunului.	67 Vasile cel Mare, 11 Grig. Neocez
76 Vasile cel Mare	(OSÂNDA), CĂSĂTORIA ÎNTRE CUMNAȚI	Același fel de epitimie se aplică și celor ce iau pe cumnatele lor.	19 ap.; 26, 54 Trul; 2 Neocez.; 23, 27, 67, 68, 78, 79, 87 Vasile cel Mare; 11 Tim. Alex.; 5 Teofil Alex
77 Vasile cel Mare	POCĂINȚA PENTRU ADULTER	Dar cel ce lasă pe femeia ceea ce s-a împreunat legiuit cu dânsul și aduce pe alta se supune, după hotărârea Domnului, pedepsei adulterului. Și s-a canonisit de Părinții noștri ca unii ca aceștia un an să se tânguiască, doi să asculte, trei să se smerească, iar în al șaptelea să stea împreună cu credincioșii, și așa se vor învrednici de proaducere de se vor pocăi cu lacrimi.	48 ap.; 87, 93 Trul; 20 Anc.; 102 Cartag.; 9, 21, 35, 48, 58 Vasile cel Mare; 15 Tim. Alex.
78 Vasile cel Mare	OSÂNDA CELUI CĂSĂTORIT CU DOUĂ SURORI	Felul acesta de epitimie să se țină și pentru cei ce iau două surori în căsătorie, deși în timpuri deosebite.	19 ap.; 26, 54 Trul; 2 Neocez.; 23, 87 Vasile cel Mare; 5 Teof. Alex.
79 Vasile cel Mare	CĂDEDEA CU MAȘTERA. (OSÂNDA CELUI CE PĂCĂTUIEȘTE CU MAȘTERA SA)	Iar cei ce turbează spre mașterile lor se supun aceluiași canon ca și cei ce turbează spre surorile lor.	67, 75 Vasile cel Mare
80 Vasile cel Mare	CEI CU MULTE FEMEI. (OSÂNDA POLIGAMIEI CELOR CU MULTE FEMEI)	Părinții au trecut sub tăcere poligamia, ca pe o faptă dobitocească și cu totul străină de neamul omenesc. Iar nouă ni se arată că acest păcat este ceva mai mult decât desfrânarea. Drept aceea, este de cuviință ca unii ca aceștia să se supună canoanelor; adică un an tânguindu-se și trei ani prosternându-se, apoi să fie primiți.	48 ap.; 87 Trul; 3 Neocez.; 4, 9, 50, 77 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
81 Vasile cel Mare	RÂNDUIALA PENTRU PRIMIREA CELOR CĂZUȚI. (APOSTAȚI)	Fiindcă mulți au călcat credința în Dumnezeu în timpul năvălirii barbarilor, făcând jurăminte și gustând din oarecare mâncări nepermise, aduse idolilor de înșiși vrăjitorii, aceștia să se trateze potrivit legilor și canoanelor celor așezate deja de Părinți. Anume, cei ce au îndurat constrângere cumplită prin munci, și nesuferind durerile și fiind târați spre lepădare, să fie reprimiți trei ani, și doi să asculte, și trei să se smerească, apoi să se reprimească la împărtășire. Iar cei ce fără mare constrângere au vândut credința cea întru Dumnezeu, și s-au atins de masa demonilor, și s-au jurat cu jurăminte păgânești, să se scoată adică în trei ani, și în doi să asculte, și în prosternare să se roage trei ani, și în alți trei să stea împreună cu credincioșii la rugăciune, așa să se primească la împărtășirea celui Bun.	62 ap.; 10,11, 12 sin. 1 ec; 1-9 Anc; 73, 82 Vasile cel Mare
82 Vasile cel Mare	POCĂINȚA CELOR CE-ȘI CALCĂ JURĂMÂNTUL	Iar călcătorii de jurământ, dacă de nevoie și prin constrângere au călcat jurămintele, se supun la epimii mai ușoare, așa că aceștia să se primească după șase ani. Iar cei ce fără de constrângere au vândut credința lor, doi ani să se tânguiască, și doi să asculte, și în al cincilea prosternându-se să se roage, și alți doi fără de proaducere primindu-se la împărtășirea rugăciunii, așa în sfârșit, arătând firește pocăința corespunzătoare, se vor așeza iarăși la împărtășirea trupului lui Hristos.	25 ap.; 94 Trul; 10, 17, 29, 64 Vasile cel Mare
83 Vasile cel Mare	OSÂNDA CELOR CE ALEARGĂ LA VRĂJITORI	Cei cărora li se vrăjește ori urmează obiceiurile păgânești sau în casele lor bagă pe oarecare spre aflarea vrăjilor, și spre curățire să cadă sub canonul de șase ani: un an tânguindu-șe, un an ascultând, trei ani prosternându-se și un an stând împreună cu credincioșii, așa se vor primi.	61, 65 Trul.; 24 Anc; 36 Laod.; 65, 72 Vasile cel Mare
84 Vasile cel Mare	MĂIESTRIA DUHOVNICULUI	Toate acestea însă le scriem ca să se cerce rodirile pocăinței; căci negreșit nu după timpul de penitență le judecăm pe unele ca acestea, ci ținem seama de felul pocăinței. Iar dacă cu greu se vor despărți de năravurile lor și vor voi să slujească mai mult plăcerilor trupului decât Domnului, și nu vor primi viața cea după Evanghelie, cu aceștia nu avem nici o cauză comună. Căci noi în privința poporului nesupus și împotriva grăitor ne-am învățat a auzi că: „Mântuind, mântuiește-ți sufletul" (Fac. 19,17).	12 sin. I ec; 102 Trul.; 2, 3, 74, 85 Vasile cel Mare; 4, 5 Grig. Nyssa

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
85 Vasile cel Mare	ÎNDRUMARE PENTRU DUHOVNIC	Deci să nu primim a pieri împreună cu unii ca aceștia, ci, temându-ne de osânda cea grea și având înaintea ochilor ziua cea înfricoșată a răsplătirii Domnului, să nu voim a pieri cu păcatele străine. Că dacă nu ne-au învățat pe noi cele înfricoșate ale Domnului și nici bătăile atât de mari nu ne-au adus întru simțire, că pentru fărădelegea noastră ne-a părăsit Domnul și ne-a dat în mâinile barbarilor și s-a dus rob la vrăjmași poporul și s-a dat risipirii, pentru că acestea le îndrăzneau cei ce purtau numele lui Hristos, deoarece nu au cunoscut, nici nu au priceput că din cauza acestora a venit peste noi urgia lui Dumnezeu -, ce cuvânt comun este deci vouă către aceștia? Ci suntem datori a fi lui mărturie și noaptea, și ziua, în public și îndeosebi; dar să nu primim a fi duși împreună cu răutățile lor, ci mai vârtos să ne rugăm ca să-i câștigăm pe ei și să-i scoatem din cursa vicleanului; iar de nu vom putea să facem aceasta, să ne sârguim a mântui măcar sufletele noastre de veșnica osândă	12 sin. I ec; 102 Trul.; 3, 84 Vasile cel Mare
86 Vasile cel Mare	ÎNFRÂNAREA NESOCOTITĂ	Iar viclenilor encratiți, în privința propunerii lor faimoase, pentru ce nu mâncăm și noi orice, să li se spună că noi ne îngrețoșăm și de cele de prisosință ale noastre. Căci după cuviință leguminoasele de iarbă la noi sunt ca (și) carnea; iar potrivit deosebirii celor folositoare, ca și în verdețuri, pe cea vătămătoare o separăm de cea asemănătoare, așa și între cărnuri despărțim pe cea folositoare de cea vătămătoare. Căci verdeață este și cucuta, precum carne este și cea de vultur, dar cel ce are minte nu ar mânca nebunariță, nici de carne de câine nu s-ar atinge de nu l-ar sili nevoie mare; așadar, cel ce a mâncat nu a comis ilegalitate.	51, 53, ap.; 14 Anc; 2 Gang.; 1, 28, 46 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
87 Vasile cel Mare	OPRIREA CĂSĂTORIEI CU DOUĂ SURORI. AMESTECUL DE NUME	<p>Deci mai întâi, ceea ce este foarte important în privința acestor fel de lucruri, avem a menționa obiceiul cel de la noi, care are putere de lege, pentru că de la bărbați sfinți s-au predanșil nouă legiurile. Iar (obiceiul) acesta este acest fel. Dacă cineva, stăpânit fiind cândva de patima necurăției, ar cădea spre însoțirea nelegiuită cu două surori, nici nuntii să se socoată aceasta, și în general nici să nu se primească ei în obștea bisericii mai înainte de a-i despărți unul de altul, drept aceea, dacă nimic altceva nu ar fi fost de zis, obiceiul este de ajuns pentru ferirea de răul acesta. Dar fiindcă cel ce a scris epistola cu apucătură vicleană a încercat să introducă în viață răul acesta atât de mare, este nevoie ca nici noi să nu ne ferim de ajutorul rațiunii, cu toate că în privința celor deplin lămurite mai importantă este prezumția fiecăruia decât raționarea. S-a scris, zice, în Levitic: „Să nu iei pe femeia care este geloasă pe sora ei, ca să descoperi rușinea ei peste dânsa, fiind ea încă în viață" (18, 18). Deci lămurit este din aceasta, se zice, că este îngăduit a lua pe sora ei după moartea dânzei. La aceasta dar, mai întâi zic că toate câte le spune Legea celor ce sunt în Lege le grăiește (Rom. 3,19); fiindcă așa ne-am supune atât tăierii împrejur, cât și sâmbetei, și feririi de mâncări. Firește că nu, căci dacă am găsi ceva să se potrivească plăcerilor noastre, ne-am supune pe noi înșine jugului robiei Legii, iar de s-ar părea ceva greu din cele ale Legii, atunci alergăm spre libertatea cea întru Hristos. Am fost întrebați dacă este scris a lua femeia peste sora ei. Am răspuns ceea ce socotim că este sigur și adevărat, dar că nu este scris aceasta; iar a se conchide ceea ce s-a retăcut din adausul de mai târziu este dreptul legiuitorului, iar nu al celui ce spune ale legii; fiindcă altfel ar fi cu puțință celui ce vrea să îndrăznească a lua pe sora ei încă și în viață fiind femeia; căci sofisma aceasta se potrivește și la aceea. Dar este scris, zice, „Să nu iei pe ceea ce va fi geloasă", așadar nu a oprit a lua pe ceea ce este liberă de gelozie. Inșă cel ce apără patima presupune că firea surorilor este liberă de gelozie. Deci înlăturându-se pricina de gelozie, pentru care a oprit împreună-însoțirea amândurora, ce va fi ceea ce oprește a lua pe surori? Dar, vom zice, acestea nu sunt scrise. Dar nici celelalte nu s-au hotărât; iar sensul după deducție dă libertate, la fel, pentru ambele înțeleșuri. Dar trebuie, revenind puțin la cele în urmă legiferate, a se libera de circumstanțe. Căci se vede că legiuitorul nu îmbrățișează tot felul de păcate, ci mai cu seamă oprește pe cele ale egiptenilor, de unde s-a scos Israel, și pe cele ale cananeilor, la care s-a mutat. Căci expresia este așa: „După obiceiurile Egiptului, unde ați locuit, să nu faceți; și după obiceiurile pământului Canaan, întru care vă voi duce pe voi, să nu faceți, și după legile lor să nu umblați" (Lev. 18, 3); încât poate că este cu puțință că felul acesta al păcatului nu era încetățenit pe atunci la acele neamuri. Din cauza aceasta legiuitorul n-a avut nevoie de păzirea de acel păcat, ci s-a reținut de a menționa obiceiul necunoscut, din cauza aversiunii față de faptele rușinoase. Într-adevăr, legiuitorul, interzicând pe cel mai mare, cum de a retăcut pe cel mai mic? Legiuitorul a procedat astfel fiindcă i s-a părut că mulți dintre cei iubitori de trup în privința viețuirii cu surorile cele vii aduc prejudiciu pildei patriarhului. Dar noi ce</p>	19 ap.; 26,54 Trul; 2 Neocez.; 23, 68, 76, 78 Vasile cel Mare; 11 Tim. Alex

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
		<p>trebuie să facem? A spune cele scrise, ori cele refăcute a le iscodi? În acele legi nu este scris că nu se cade ca tatăl și fiul de-odată să se folosească de aceeași țiitoare; dar proorocul a socotit că acest lucru este vrednic de cea mai mare învinovățire. Căci zice: „Fiul și tatăl intră la aceeași slujnică” (Amos 2, 7). Dar câte alte feluri de necurate patimi a născocit învățătura demonilor, pe care însă dumnezeiasca Scriptură le-a refacut, nevrând să spurce demnitatea sa cu numirile celor rușinoase, ci pe cele necurate le-a amintit cu numiri generale, precum zice și Apostolul Pavel: „Iar desfrânarea și toată necurăția nici să nu se numească între voi, precum se cuvine sfinților” (Ef. 5, 3), înțelegându-se sub numirea de necurăție faptele cele de rușine ale bărbaților și femeilor; astfel că tăcerea cu nici un chip nu asigură celor dedați plăcerilor libertatea de înfăptuire. Iar eu zic că nici nu s-a retăcut chestiunea aceasta, ci că legiutorul a oprit-o chiar foarte strict, căci acea expresie: „Nu vei intra către toată rudenia trupului tău, spre a descoperi rușinea lor” (Lev. 18,6) cuprinde și felul acesta de rudenie. Căci ce ar fi bărbatului mai rudă decât soția sa, mai bine zis decât trupul său? Că nu mai sunt doi, ci un trup; astfel că prin soție, sora ei intră în rudenie cu bărbatul. Că precum pe mama soției sale nu o va lua, nici pe fiica soției, fiindcă nu poate lua nici pe mama sa, nici pe fiica sa, așa nici pe sora soției, fiindcă nici pe sora sa nu o poate lua. Și dimpotrivă, nici soției nu-i este îngăduit a trăi în căsătorie cu rudele bărbatului său; căci normele de drept sunt comune pentru amândouă felurile de rudenie. Eu deci mărturisesc fiecăruia care mă consultă asupra căsătoriei că „va trece chipul lumii acesteia, și timpul este scurt, ca și cei ce au femeii să fie ca și cum nu ar avea” (I Cor. 7, 29). Iar dacă-mi va răspunde cineva aceasta: „Creșteți și vă înmulțiți” (Fac. 1,18), râd că el nu face deosebire între timpurile legiferărilor. Nunta a doua este remediu împotriva desfrâului, dar nu mijloc de încurajare pentru necumpătate. „Dar dacă nu se înfrânează, căsătorească-se” (I Cor. 7,9), zice, iar nu și căsătorindu-se, să facă fărădelege. Iar cei ce nu au în vedere nici firea, cei ce-și orbesc sufletul cu patima necinstei, măcar să facă deosebire între felurile numirilor din vechime. Căci cu ce fel de numire de rudenie se vor numi cei născuți dintr-o astfel de căsătorie? Se vor numi frați unii altora, ori nepoți? - căci ambele se potrivesc lor din cauza amestecării. Să nu faci, o, omule, mașteră pe mătușa pruncilor, și nici pe ceea ce este datoare a-i ocroti în locul mamei nu o înarma cu gelozie neîmpăcată; căci numai ura mașterilor întinde vrăjmășia și după moarte; chiar și dușmanii se împacă cu cel morți, mașterile însă încep ura după moarte. Rezumatul celor zise este că, dacă cineva dorește căsătoria potrivit legii, îi este deschisă lumea întregă, iar dacă năzuința lui este pătimășă, apoi cu atât mai vârtos să se oprească, „pentru ca să învețe să-și țină vasul său în sfințenie și cinste, iar nu întru patima poftelor” (I Tes. 4, 4). Aș dori să spun mai mult, dar mă oprește măsura epistolei. Mă rog însă ori ca sfatul nostru să se arate mai tare decât patima, ori ca acea crimă să nu se împământenească în ținutul nostru, ci să rămână în acele locuri unde a odrăslit.</p>	

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
88 Vasile cel Mare	CLERICII SĂ NU AIBĂ ȚIITOARE	<p>Am citit scrisorile tale cu toată îndelungă-răbdarea și m-am mirat cum, putând pe scurt și lesne a te dezvinovăți față de noi prin fapte, ai primit să rămâi în cele cu care ai fost învinovățit, și cu lungi cuvinte te apuci să vindeci cele de nevindecate. O, Grigore, nu suntem noi cei dintâi, nici singurii care am legiuit ca femeile să nu viețuiască cu bărbații împreună; citește însă canonul cel așezat de Sfinții noștri Părinți în sinodul Niceei, care oprește clar a nu avea femei introduse pe furiș. Căci necăsătoria este vrednică de cinstire prin viețuirea separată de femei; căci făgăduind cineva cu numele, dar cu fapta ar face cele ce le făptuiesc cei ce viețuiesc cu femeile, este lămurit că vânează numai nominal cinstea fecioriei, dar nu renunță la plăcerea necuviincioasă. Deci cu atât mai vârtos trebuia să fii gata tu a lăsa după rugămintea noastră, cu cât zici că ești liber de orice patimă trupească. Căci nu cred nici ca acela ce a ajuns de 70 de ani să viețuiască în patimi cu o femeie, nici nu am poruncit cele ce le-am poruncit ca și cum s-ar fi întâmplat vreo faptă necuviincioasă. Ci fiindcă ne-am învățat de la apostoli a nu se pune fratelui poticneală sau sminteală (Rom. 14, 13), și știm că ceea ce la unii este folositor pentru alții devine prilej de păcat, din care cauză am poruncit, urmând rânduielii Sfinților Părinți, să te desparți de femeie. De ce învinovățești pe horepiscopi și pomenești dușmănia veche? Și de ce ne învinovățești pe noi, ca și cum am da ascultare să încuviințăm învinuirile, dar de ce nu te învinovățești pe tine, care nu poți renunța la viețuirea împreună cu acea femeie? Alung-o deci pe ea din casa ta și așaz-o în mănăstire. Să fie aceea cu fecioarele, iar pe tine să te servească bărbații, „ca să nu se hulească numele lui Dumnezeu pentru voi” (Rom. 2, 24). Iar până când vei face aceasta, nici nu-ți vor folosi nenumăratele lucruri ce le scrii în scrisori; ci te vei săvârși fără de rod, răspunzând în fața Domnului pentru lenevirea ta. Și dacă vei îndrăzni să rămâi în preoție, fără să te îndreptezi, vei fi anatema pentru tot poporul, și cei ce te vor primi pe tine vor fi lepădați de Biserica întreagă.</p>	3 sin. I ec; 5, 12, 13 Trul; 18 sin. VII ec; 3, 28, 70 Cartag.

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
89 Vasile cel Mare	ISPITIREA VREDNICIEI CELOR CE INTRĂ ÎN CLER) (SCRISOARE CĂTRE HOREPISCOPI)	<p>Foarte mă mârșnește că în timpul din urmă canoanele Părinților au fost părăsite și s-a scos din Biserică toată strictețea; și mă tem că indiferența aceasta înaintând cu încetul pe calea sa, afacerile Bisericii să nu ajungă în deplină tulburare. Obiceiul încetățenit în vechime în bisericile lui Dumnezeu, primea pe slujitorii Bisericii după ce îi cerceta cu toată temeinicia; și se cerceta cu de-amănuntul întregul lor mod de viață, de nu sunt bârfitori, de nu sunt bețivi, de nu sunt aplecați spre gâlcevi, de și-au educat tinerețea lor ca să poată săvârși cele sfinte, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul (Evr. 12, 14). Și aceasta o cercetau presbiterii și diaconii, care viețuiau împreună cu ei, apoi îi duceau la horepiscopi, care, primind voturile de la cei ce mărturiseau adevărat și dând de știre episcopului, așa îl numărau pe slujitor în tagma celor ieraticesți. Dar acum, înlăturându-ne întâi pe noi și nici acceptând să-i aduceți la noi spre hotărâre, v-ați însușit toată puterea. Apoi, chiar neglijând cu totul această chestiune, ați îngăduit presbiterilor și diaconilor să introducă în biserică pe nevrednici, pe oricare ar voi, fără a li se cerceta viața, cu pătimire, sau în urma înrudirii, sau în urma oricărei alte prietenii. Din cauza aceasta, într-adevăr mulți slujitori se numără în fiecare sat; dar nici unul nu este vrednic de slujirea altarului, precum înșivă mărturisiiți, fiind lipsiți de bărbați la alegeri. Deci, de vreme ce lucrul a ajuns deja să fie fără leac, iar mai ales acum cei mai mulți, de frica înrolării la armată, se introduc pe sine în slujba bisericească, din necesitate am ajuns să se înnoiască canoanele Părinților, și scriu vouă să-mi trimiteți mie consemnarea slujitorilor bisericești din fiecare sat, și fiecare de către cine sa introdus în slujbă, și care este modul lui de viețuire. Dar să aveți și la voi consemnarea, încât cele scrise, care se păstrează la noi, să se potrivească cu ale voastre, și nimănui să-i fie cu putință a se înscrie când vrea. Așadar, dacă oarecare s-a introdus de către presbiteri după primul indiction, se vor arunca între mireni, și din nou să se facă de voi cercetarea în privința lor; și de vor fi vrednici, să se primească prin hotărârea voastră; și curățiți Biserica, izgonind pe cei nevrednici din ea. Deci și în viitor să-i cercetați pe cei vrednici și să-i primiți; dar să nu-i numărați în cler înainte de a-i aduce la noi - altcum să știți că mirean va fi cel ce va fi primit în slujba Bisericii fără de socotința noastră.</p>	8 sin. I ec; 14 sin. VII ec; 8, 14 Neocez.; 8, 10 Antioh.; 57 Laod.; 7 Teof. Alex.

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
90 Vasile cel Mare	FĂRĂDELEGEA SIMONIEI. SCRISOARE CĂTRE HOREPISCOPI.	<p>Monstruozitatea lucrului despre care scriu, chiar prin ceea ce în general a trezit bănuială și prin ceea ce s-a vorbit, a umplut de durere sufletul meu, dar mi s-a părut de necrezut. Deci cel ce se știe vinovat să primească ca o doctorie scrisoarea ce o trimit în această privință; iar cel ce nu se știe vinovat, ca nu mijloc profilactic; și cel indiferent, de care mă rog să nu se găsească între voi, ca pe o mărturie. Dar ce este despre ceea ce vorbesc? Spun oarecare că voi luați bani de la cei ce se hirotonesce și că acoperiți aceasta sub pretextul evlaviei; și aceasta este și mai rău. Căci dacă cineva comite răul sub pretextul binelui, este vrednic de îndoită pedeapsă; căci prin aceasta se lucrează ceea ce nu este bun și se folosește spre a săvârși păcatul, ca și cum ar zice cineva că ar fi ajutor binelui. De vor fi acestea așa, în viitor să nu se mai întâmple, ci îndrepteze-se; fiindcă celui ce primește argintul trebuie să se zică ceea ce s-a spus de către apostoli celui ce voia să dea ca să cumpere împărțășirea Duhului Sfânt: „Argintul tău fie împreună cu tine spre pieire” (F. Ap. 8, 20); căci mai ușor greșește cel ce în urma ignoranței vrea să cumpere decât cel ce vinde darul lui Dumnezeu: că s-a făcut vânzare, și dacă tu vei vinde ceea ce ai primit în dar, ca un vândut lui satana, vei fi lipsit de har; căci introduci cârciumărie în cele duhovnicești și în Biserică, unde ni s-a încredințat Trupul și Sângele lui Hristos, acestea nu trebuie să se întâmple așa; și, iată, spun care este șiretlicul. Ei socotesc că nu păcătuiesc dacă nu iau îndată și iau după hirotonie; dar a lua este a lua oricând. Vă îndemn deci ca acest venit sau, mai bine zis, această introducere spre gheena să o lepădați; și să nu vă faceți nevrednici de săvârșirea Sfințelor Taine, spurcându-vă mâinile cu astfel de venituri. Și iertați-mă dacă la început, ca și cum nu aș fi crezut, iar apoi ameninț ca și cum aș crede. Dacă cineva după această epistolă a mea va face una ca aceasta, se va îndepărta de la altarele de aici; și va căuta unde, cumpărând darul lui Dumnezeu, va putea să-l vândă. Căci noi și bisericile lui Dumnezeu nu avem astfel de obicei (I Cor. 16, 16). Adăugând încă una, voi încheia. Acestea se fac din iubirea de argint; iar iubirea de argint este nu numai rădăcina tuturor relelor (I Tim. 6, 10), ci se numește și idolatrie (Colos. 3, 5). Deci nu cinstiți mai mult pe idoli decât pe Hristos, pentru mai puțini arginți; nici să nu urmați iarăși lui Iuda, vânzând pentru profit a doua oară pe cel ce s-a răstignit odată pentru noi, fiindcă țarinile, cât și mâinile celor ce primesc aceste roduri, acheldama se vor numi.</p>	29 ap.; 2 sin. IV ec; 22 Trul.; 19 sin. VII ec; Scrisoarea lui Ghenadie, Scrisoarea lui Tarasie

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
91 Vasile cel Mare	SFÂNTA SCRIPTURĂ. SFÂNTA PREDANIE (TRADIȚIE) ȘI OBICEIUL BISERICESC	<p>Dintre dogmele și propovăduirile ce se păstrează în Biserică, pe unele le avem din învățătură scrisă, iar pe altele le-am primit din tradiția Apostolilor, predanisită nouă în taină; și ambele acestea au aceeași tărie pentru dreapta cinstire de Dumnezeu; și nimeni nu va zice împotriva acestora, oricât de puțin ar fi de priceput în legiurile bisericești. Căci dacă ne-am apuca să abandonăm cele nescrise din obiceiuri, ca pe unele care n-ar avea mare tărie, am greși împotriva celor de căpetenie, păgubind Evanghelia, sau, mai bine zis, am reduce propovăduirea la numirea goală. De pildă, obiceiul cel dintâi este aducerea-aminte de a ne însemna cu chipul crucii cei ce nădăjduim în numele Domnului nostru Iisus Hristos. Care este acela ce ne-a învățat în scris? Care scrisoare ne-a învățat pe noi a ne întoarce spre răsărit în rugăciune? Cine ne-a lăsat în scris cuvintele invocării la sfințirea Pâinii Euharistiei și a Potirului binecuvântării?</p> <p>Căci nu ne sunt suficiente cele menționate de Apostol sau de Evanghelie și rostim și altele, primite din învățătura nescrisă și înainte, și în urmă, ca unele ce au mare putere în privința tainei. Din care scrisori binecuvântăm apa botezului și untdelemnul hrisinei, și chiar pe cel ce se botează ?</p> <p>Au nu din predanisire tacită și tainică ? Și apoi care cuvânt scris ne-a învățat ungerea cu untdelemn ? Dar de unde a se afunda de trei ori omul la botez ? Dar din care Scriptură sunt și cele câte sunt la botez: a se lepăda de satana și de îngerii lui ? Au nu din această învățătură nepublicată și tainică, pe care Părinții noștri au păstrat-o într-o tăcere ferită de indiscreție și ispitire, fiind ei bine învățați a păstra în tăcere pe cele sfinte tainelor ? Dar cum ar fi fost de cuviință a publica în scrisori învățătura acelor, când celor neinițiați nici a el privi nu le este îngăduit ? ...</p> <p>Și după altele (cuprinse în epistola prezentă a lui Vasile cel Mare): temeiul acesta al predanisirii celor nescrise, neținând seama de cunoașterea dogmelor, pentru mulți se face ușor de disprețuit în urma obiceiului. Dar altceva este dogma și altceva este propovăduirea. Căci dogmele se tac, iar propovăduirile se publică. Însă un fel de tăcere este și neclaritate de care se folosește Scriptura, care face mintea să vadă cu greutate dogmele spre folosul celor ce le cercetează. Din cauza aceasta, toți privim către răsărit la rugăciuni, dar puțini știu că prin aceasta căutăm patria noastră cea de la început, raiul, pe care Dumnezeu l-a sădit în Eden, către răsărit. Și drepti stând facem rugăciunile duminica, dar motivul nu-l știm toți, căci facem aceasta nu numai ca unii care, înviind împreună cu Hristos și fiind datori a năzui spre cele de sus, în ziua învierii ne aducem aminte prin starea de rugăciune, prin harul cel dat nouă, ci fiindcă se vede că este imaginea veacului așteptat. Și pentru aceea, fiind începutul zilelor nu s-a numit de Moise întâia, ci una: "Și s-a făcut", zice "seară, și s-a făcut dimineață, zi una" (Fac. 1,5) ca una ce aceeași se repetă de multe ori. Deci aceeași este atât cea una, cât și a opta, fiindcă cea într-adevăr una și adevărată a opta. De care pomenește psalmistul în oarecare suprascrieri de psalmi, prin ea însăși arătând starea care va fi după acest veac, ziua care nu va înceta niciodată, cea neînserată, căreia alta nu-i va urma, veacul acesta nesfârșit și</p>	19 sin. 1 ec; 102 Trul.; 7 sin. VII ec; 87 Vasile cel Mare

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
		<p>îmbătrânit. Deci este necesar ca rugăciunile să se plinească stând în această zi, după cum învață Biserica pe fiii săi, ca prin neîncetată aducere-aminte de viața cea fără de sfârșit, să nu ne lenevim în privința merindelor pentru mutarea aceea. Apoi și Cincizecimea întregă este semn de aducere aminte a Învierii ce se așteaptă în veacul viitor. Că acea una și întâia zi, de șapte ori înșeptindu-se, constituie cele șapte săptămâni ale sfintei Cincizecimi. Că începând de la cea dintâi, sfârșește în aceasta, prin cele de mijloc, de Cincizeci de ori asemenea repetându-se. Pentru aceea și reprezintă veacul prin asemănare; precum în mișcarea circulară, de la aceleași semne începând, prin aceleași se și încheie; în care zi orânduierile Bisericii ne-au învățat că preferăm felul de a sta drept la rugăciuni spre a ne aduce lămurit aminte, că oarecum să ne strămutăm mintea noastră de la cele prezente la cele viitoare. Si prin flecare plecare de genunchi și ridicare arătăm cu fapta că prin păcat am căzut la pământ, și că prin iubirea de oameni a celui ce ne-a zidit am fost chemați sus, la cer. Mi s-ar sfârși ziua expunând tainele cele nescrise ale Bisericii. Omit pe celelalte; dar chiar mărturisirea de credință, a crede în Tatăl, în Fiul și Duhul Sfânt, din care Scripturi o avem? Dacă adică din predania botezului, potrivit consecvenței dreptei cinstiri, trebuie să și credem, așa cum ne botezăm, făcând mărturisire asemenea botezului, apoi potrivit aceleiași consecvențe, să ne fie îngăduit să dăm credinței asemenea slavă. Iar dacă ei se leapădă de felul doxologiei, ca de ceva nescris, apoi să ne arate noua dovezi scrise atât ale mărturisirii credinței, cât și ale celorlalte pe care le-am înșirat. Prin urmare, fiind atâtea nescrise și având ele atâta tărie în taina buneii cinstiri, nu ne vom îngădui o singură expresie ajunsă la noi de la Părinți, ce am găsit că a rămas în bisericile cele necorupte din obiceiul nemesteșugit, care nu are temei puțin și nu aduce puțină desăvârșire la puterea tainei.</p>	

Nume	DenumireExpl	Continut	Conexiuni
92 Vasile cel Mare	OBICEIUL ȘI PREDANIA BISERICESCĂ	Iar în privința împrejurării că doxologia cea „împreună cu Duhul” nu este mărturisită, nici scrisă, zicem că nici aceasta să nu se primească, dacă nimic altceva nescris nu se primește; iar dacă cele mai multe din cele tainice s-au încetățenit între noi în chip nescris, atunci cu celelalte multe o vom primi și pe aceasta. Dar eu socotesc că „apostolească procedură este a rămâne cu predanisirile cele nescrise.” Căci vă laud pe voi, zice, „că de toate ale mele vă aduceți aminte și țineți predaniile așa cum vi le-am predat vouă” (I Cor. 11,2); și iarăși: „Țineți predaniile pe care le-ați primit, ori prin cuvânt, ori prin scrisoare” (II Tes. 2, 15), dintre care mai ales una este importantă, și aceasta este cea de față, pe care cei de la început au rânduit-o, predanisind-o urmașilor și, sporind ea cu timpul pururea, prin întrebuițare, prin obiceiul îndelungat, au înrădăcinat-o în biserici. Dar chiar dacă, precum la judecatorie, neavând dovada cea din scrisori, am produce în favorul nostru mulțime de martori, oare nu am câștiga de la voi hotărârea de absolvire? Eu cu adevărat așa socotesc: „Că în gura a doi sau trei martori va sta tot cuvântul” (Deut. 19, 15). Iar dacă vă vom dovedi lămurit timpul îndelungat care este de partea noastră, oare nu s-ar părea vouă că spunem cele potrivite și că nu este adusă împotriva noastră această judecată? Căci cele vechi în dogme sunt venerabile „oarecum având venerație” în urma vechimii de o anumită bătrânețe adâncă.	19 sin. Iec; 102 Trul.; 7 sin. VII ec; 87 Vasile cel Mare